

שרתי לך סכודניצה....

החתונות של שימעלע קורנבליט/ אברהם האופטמן

בואו נסכים מראש. המדובר הוא בכנר החתונות האחד והיחיד, שימעלע קורנבליט. הייתי אולי בן חמש כשהבנתי לראשונה מי הוא ולווייתי אותו עד פרוץ המלחמה. ואני יכול להעיד, שאף אחד בסכודניצה לא תאר לעצמו, שאפשר בכלל לערוך יידישע חסענע בלי שימעלע. את תאריכי החתונות קבעו על פי לוח הזמנים שלו. נראה שאליו התכוון צ'כוב כשכתב את "הכינור של רוטשילד".

כדי לתאר את בואו של שימעלע, צריך לתאר את האורקעסטרה מגיעה – כנר, אלט ובעיקר תוף עצום, הנישא על גבו של המתופף. לא לכל מרחק אפשר היה לשאת את התוף אבל כלייזמרים היו תמיד שלושה, ובאין תוף, המתופף עוזר על ידם בכלי מיתר כלשהו. אם כבר מדברים על האורקעסטרה, צריך להזכיר עוד אדם הכרחי לחתונה, ה"מרשאלאך", זה המזמר לכלה ("בעזינגען די כלה") ועובר מאורח לאורח לכבודה וחורז לכל אחד שיר על פי שמו. לא הגזימו בציוריהם נתן ריבאק ומארק שגאל. מעל הגגות של החתונה בשטייטל ריחף באמת כנר יהודי.

בפעם הראשונה בחיי ראיתי חתונה כזו בגיל חמש בערך בחצר הגדולה שעל יד ביתנו. הורי ניסו לשלוח אותי לישון אצל השכן, אבל לא הסכמתי בשום אופן ואיימתי שאקלקל להם את כל החתונה. באמת, אצלנו בבית ובלעדי?...

חתונה היא צפיפות נוראית, חם ומזיע ואי אפשר לזוז, ועל יד החופה צפוף במיוחד, שאלוהים ישמור. אבל אנשים שם שמחים, נהנים, דמעות וחיבוקים. אני מנצל את הרווחים שבין הרגליים ומפלס לי דרך אל הכליזמרים. במה קטנטונת, עליה ניצבים הקוסמים ובמרכז הקוסם הגדול, שימעלע.

התבוננתי בשכנים ובמכרים והנה הם שונים מאלה שהכרתי תמול שלשום. לבושם חגיגי, מתחת לחליפותיהם צווארונים מעומלנים מחוברים לחולצות המעונבות. הדתיים שביניהם לבושים קאפטות, שטריימלעך, גרביים לבנות – ממש תיאטרון.

אוכל, אוכל ועוד אוכל. כאן, בחתונות חגג עמך ואכל לשובע. נהגו לומר, שיהודים הפסיקו לאכול ארוחות ערב שבעה ימים לפני חתונה בהמתנה לאוכל. אפשר לחשוב שבלי חתונה הם כן אכלו ארוחות ערב....

..והריקודים...ה"טאנצעל" עם ה"פאטשיילעס", הן המטפחות האדומות, עם האלכוהול בדם של היהודים ששתו קצת יותר מדי והכוחות המתפרצים בריקוד המפורסם.

אני מתבונן מוקסם בשימעלע ולפעמים הוא מחזיר לי קריצה. זקנקן תייש על פניו והוא משקיע את כולו במוסיקה שלו. מרש של מנדלסון לא היה שם, אבל מנגינת "חוסן, כלה, מזל טוב" כמו שלו, אי אפשר לשכוח לעולמי עד ואני נזכר בה עד היום כשהיא מהולה בדמעות התעלות. השמיים עצמם היו חופה מעל היהודים העניים החוגגים ואינספור כוכבים האירו להם.

